

De Heraut

van de

Bereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 25 Juni 1881 (Staatsblad No. 124.)

Zondag 5 September 1909. No. 1653.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonneementen en Advertenties aan de ADHERENTIE. Bureau: Warmoesstraat 66, te Amsterdam. Inzendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonneementsprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.50, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonneementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaar, Postdirectie enz. Advertenties: van 1 tot 6 regels f 1.00, voor elke regel meer f —.20. Aanvragen en vermelding van leidingen f —.15 per regel.

„Om Mijneitwil.“

Ik, Ik ben het, die uwe overtreddingen uitdelt, om Mijneitwil, en Ik gedenk uwer zonden niet. Jesaja 43 : 25.

Op zichzelf ligt er niets onbehoedigs in, zoo we ons van den Heere onzen God menselijke voorstellingen vormen. We zijn immers naar den beelde Gods en naar zijn gelijkenis geschapen. De Vadernaam, waar Gods rijkste liefde in spreekt, is ook onder menschen gegeven. God spreekt en de mensch spreekt, en schier elke eigenschap, elke deugd, elk vermogen, dat de mensch als mensch kenmerkt, wordt ook in de H. Schrift vanden Heilige gebedigd. Zelfs wordt ook een aandocning als die van „berouw“, die natuurlijk bij God ondenkbaar is, nochtans ter verduidelijking op God overgedragen. De Schrift, in haar Oosterschen stijl, gaat hierin soms verder, dan ons Westersch taalgebruik gedooft.

Maar hoe natuurlijk dat spreken over onzen God in menselijke termen ook zij, toch stuit ge ten slotte op een tegenstelling die zich niet opzij laat zetten. Die tegenstelling ligt in de zelfzucht. Die zelfzucht toch is voor ons menschen de kiem van alle zonde, zoo zelfs dat 't woord, reeds zonder meer, voor ons boosen klank heeft; voor God daarentegen is de zelfzucht, heel anders en vlak omgekeerd, de bewegende van al Gods werken. De tegenstelling is dan ook zoo beslist mogelijk. Voor ons geldt als wet en regel, dat we alle zelfzucht zullen bestrijden, verfoeien en uitwerpen, zoo in ons zelf als in anderen, terwijl omgekeerd het hoogst en heerlijkst motief van het doen onzes Gods juist aan de meest volstrekte zelfzucht zijn drijfkracht ontleent.

Voor ons staat de zelfverloochening tegen de zelfzucht als haar heilige antipode over. Ons streven en bedoelen moet zijn, om ons teigen ik op elk punt terug te dringen, er het wijgen aan op te leggen, en het te niet te doen. Als we over en weer elanders doen en laten gadelaan, ontwaren we telkens op nieuw, hoe dit eigen ik aan een ieder in onze omgeving parten speelt. We hooren het in toon en stem, we merken het aan de hebzucht en eersucht die gedurig in het spel komt. In sijner of in grover vorm, het is altoos weer de zelfzucht die we in onze omgeving aan het weeten zien. En al denken we dan niet zelden, dat ons eigen ik hierop een uitzondering maakt, onze huisgenooten en vrienden zien 't wel beter, en als we dan des avonds voor God op onze knieën liggen, kunnen we zelve in het oordeel over ons eigen ik niet anders dan hard zijn. En dan zien we in ons bidden weer op den Oversten Leidsman onzes geloofs, hooren telkens weer zijn ernstig vermaan: Wie achter mij wil komen, die verloochene zich zelve, ook al brengt het hem een kruis.

Maar gaat ge nu in uw gedachten van uzelf op uw God over, dan wordt 't alles vlak omgekeerd. God kan zichzelf niet verloochenen. Een God, wien 't ook maar een oogenblik om iets anders dan om Zichzelf te doen ware, zou geen God meer zijn. En wat op alle ding in hemel of op aarde het Goddelijk stempel drukt, is gelijk de Heere het zelf ons betuigen komt: „Ik deed het om Mijneitwil.“

En wat 't opmerkelijkst is, „dit „Om Mijneitwil“ wordt in de Schrift bovenal uitgesproken van wat de Liefde in God raakt, en doelt op zijn grondloze ontfermingen.

Zoo in 't aangrijpend woord, dat boven deze meditatie staat; als het bij Jesaja heet: „Ik, Ik ben het die uwe overtreddingen uitdelt, om Mijneitwil, en Ik gedenk uwer zonden niet“. Bepaaldelijk als tegenstelling spreekt de Heere het bij Ezechiel uit: „Ik doe het niet om uwentwil, maar om mijnen heiligen naam.“ (36 : 32). En als om deze machtige gedachte toch vooral diep aan Israel in te prenten, herhaalde de Heere het in Ezechiel 20 tot viermalen toe van elke groote verlossing en uitredding die Hij zijn volk toebacht: „Ik deed het om mijns naams wille.“

Het is de Heere die redt, zich erbarmt en uithelpt, maar de bewegende, het diepste motief, waarom Hij ons uit de diepte van onze ellende uittrekt, kan niet in ons, noch ook in onze ellende gelegen zijn, maar mag alleen worden gezocht in God zelf, in Zijn naam, in Zijn eere.

Is dan de barmhartigheid slechts schijn, de ontferming voorgewend, de Liefde die zich in elke redding uit, geveind? Dat zij verre! Maar uw God, zoo Hij waarlijk God zal zijn, kan niet bepaald worden door iets

buiten Hem, en moet altoos bepaald zijn eeniglijk door Zichzelf. God is die Hij is, en Hij doet wat Hij doet, niet omdat hij Hem, terwijl Hij onwillig is, hiertoe beweegt, maar omdat Hij zelf 't alsoo wil. Tegenover de ellende in zijn schepsel zijn ontfermingen groot te maken, is niet een gedachte die door het gebod van zijn in jammer zuchtend schepsel Gode is aangebracht, maar een verrukking der liefde die uit God zelf is opgekomen, waartoe zijn eigen Wezen en Wil Hem bewoog, en waarin Hij zichzelf verheerlijkt.

Iets wat ge het duidelijkst daarin ziet, dat, eer het schepsel er was, of leed en lijden kon, de rijke gedachte der Ontfermingen in uw God reeds in zijn eeuwige Raadsbesluit tot vastheid was gekomen. De zending van zijn eigen Zoon om de wereld te redden, en waarin alle Barmhartigheid Gods zich aantrekt, was bij uw God besloten, eer er ooit eenig gebod om uitredding uit die wereld tot Hem was opgegaan. Wij bidden om de toepassing op onze ziel en op de ziel onzer kinderen van ontfermingen Gods, die voor eeuwig in het Raadsbesluit vastlagen, niet om door dit gebod die intreding van het Raadsbesluit te vragen.

Het hoogste in God is de Liefde, maar het schoon dier liefde zou aan God ontrouf en door het creatuur aan God ontrouwen worden, zoo eerst wij door ons lijden en door ons gebod, die reddende liefde in God hadden opgewekt; en het is juist de eere onzes Gods, dat die hoogste liefde, niet slechts als vage idee, maar in al haar rijkte, Goddelijke uitwerking, gekend in God was en als raadsplan in Gods wijsheid lag uitgespreid, eer er eenig schepsel, dat ze in Hem op kon wekken, bestond. Alles is in het schepsel uit God, niets in God uit het schepsel gekomen. Al wat hoog, wat heilig, wat aanbiddelijk is, bezit God in en uit zich zelve, en als Hij uw gebod verhoort, is dit eeniglijk, omdat uw gebod past op zijn heilig bedoelen en aan uw God als ontlokt, wat van eeuwigheid in uw God besloten was.

Bij u staat de zelfzucht tegen de liefde over; in God is het juist uit de reinste zelfzucht dat de hoogste liefde voortkomt. Al zijn doen is zelfopenbaring. Openbaring van zijn heilig voornemen. Naar buitentreding van wat in Hem was. Een toonen aan het bewuste schepsel, dat Hij zóó is, alsoo werkt, en aldus wil gekend worden. En als dan 't schepsel dit hooge en heerlijke in zijn God ontwaart, er door beziel en verrukt wordt, en in aanbidding neerknielt, dan is dit de verheerlijking van zijn naam, die God zoekt.

Wij laten het ons alpersen, bij God vloet de genade, vloet de liefde, vloet de ontferming van zelf, en onderwijl Hij u redt en gelukkig maakt, maakt Hij in uw redding zijn eigen Naam groot. Zijn liefde redt u, juist overmits Hij om Zijneitwil aan die liefde geen perle stelt, maar haar zoo eendeloos groot doet zijn.

Natuurlijk, nog in onze ellende, voelen we ons door die ellende dan zoo beklemd als in banden der doods, dat we schier alleen vragen, hoe we er uit gered zullen worden, en er nauwelijks aan denken durven, hoe God, door ons te redden, zijn eigen naam zou verheerlijken. En dit draagt, dit dult God in ons, wetende wat maaksel we zijn. Maar onze wegen zijn daarbij niet Gods wegen, en onze gedachten zijn niet Gods gedachten. En als we gered worden, is en blijft 't het van Gods zijde altoos, dat Hij 't doet om de eere zijns Naams, om ons, na de redding, het te betuigen en het ons te doen verstaan: „Ik deed het om Mijneitwil.“

Ge behoeft dan ook slechts van uw persoonlijke redding op de zending van den Zoon te zien, om dit zelf diep te gevoelen. Niet omdat de wereld voor Christus komt zoo roerend en volhardend om den Zoon gesmeekt had, maar omdat Gods liefde voor de wereld zóó groot was, daaronder heeft Hij ons zijn eeniggeboren Zoon gezonden.

In het Amen uit de ziel op dit plechtige: „Om Mijneitwil“, ligt het zegel van alle waarachtige vroomheid.

Het blijft zelfzucht tot in onze begeerte om zalig te worden, zoo 't ons alleen maar om die zaligheid te doen is. Dan bestaat God, naar ons inzicht, voor ons, om ons zelf te redden; en daarentegen wat 't zijn moet is, dat wij bestaan, nu en eeuwiglijk, om en voor God en voor Hem alleen. „Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen“, is de zetsel der vroomheid. Bij wie om in zijn zaligheid nog alleen om zichzelf bekommerd is, is de wortel der zelfzucht wel geknakt, maar nog niet uitgeroeid.

Zelfs als ge zegt: Ik dorst naar zaligheid, om eeuwiglijk mijn God te kunnen genieten, dan zijt ge er nog niet. Dan blijft hij nog altoos het hoofddoel, en het hoofddoel van alle vroomheid moet niet zijn, maar moet uw God zijn. En dan eerst zoo ge gevoelt, dat ge geroepen zijt, om eeuwiglijk uw God te verheerlijken en zijn naam groot te maken, en ge verlangt naar uw zaligheid 't meest om die heilige taak te kunnen volvoeren, dan gaat de laatste vezel der zelfzucht, ook der geestelijke zelfzucht, uit uw ziel uit, en wordt het om Gods wil en om Gods wil alleen de u innerlijk verslindende dorst.

En wel rijst dan de vraag op: Wat zal ik, nietig schepsel, niet alleen hier op aarde, maar eeuwiglijk kunnen toebrengen, om mijn God groot te maken en te verheerlijken, maar op dit hooge standpunt geeft ge ook dit over. Dat hebt niet zij te bepalen, maar dat zal uw God over u beschikken. Daarvoor hebt ge niet de kracht aan te brengen, maar de kracht daartoe zal uit uw God in u vloeien. Elke perel in het diadeem zet glans aan heel het snoer bij, en niet zij, maar uw God weet, welke glans van u eens in dit heilig snoer zal uitstralen.

Het is zoo, tot dien berg van Gods heiligheid klimt de zoekende ziel niet aanstands op. Ze zou dien gloed van genade nog niet verdragen kunnen, en 't is al veel, zoo in het hart, dat nog afdoelde, althans een opwaken komt, dat naar den hemel en niet meer naar de wereld vraagt. Maar daarbij staan blijven, mogen we niet. Van de wereld moet ons heimwee op den hemel worden overgedragen, maar dan ook in dien hemel op onzen God die er in troont, en alle ding om Zich zelf beschikt. En Hem eens voor dien troon te dienen, te verheerlijken en groot te maken, dat moet in 't eind aller vroomheid heilige hartstocht worden.

Voor Kootwys Schoelen.

In hartelijken dank ontvangen van den heer G. Andenij te Nunspeet, Uwgenit, f 2; van den heer T. J. Vellinga te Oosterend f 1, gevonden Uite collectie. Dringend verzoeken wij onzen scholen, die groote behoefte aan stuen hebben, te willen gedenken.

Het Bestuur voornemd: Da. J. H. HOUTZAGERS, voorz. D. HULLEMAN, secr.

Officiële Berichten.

Classis Gouda. De classis Gouda zal D.V. vergaderen 5 Oct. a.s. Punten voor het agenda worden voor of op 15 Sept. ingewacht bij ondergeteekende. Op verzoek van den Kerk. van Waddingsveen. DALRIJSEN.

Nieuwerkerk ald IJssel, 31 Aug. 1909. De J. J. Steinhart, predikant der Geref. Kerken van Schoonhoven B. en Wilhelms-Langerak, die het beroep aannam naar de Kerk van Lelmon, nam Zondag 29 Aug. afscheid van zijne gemeente, naar aanleiding van 2 Thes. 3 : 16. De Heere nu des vrees zelve gawe u vrede te allen tijd, in allerlei wijze. De Heere zij met u allen. Een talrijke schare vulde het kerkgebouw, waaronder velen uit naburige gemeenten. Aan het einde der goddiensttoefening song de gemeente haar scheidende leeraar toe Psalm 10 : 2.

S. VAN DEN OEVER PZS., scriba.

Buttengew. verg. van de classis Breukelen.

Op verzoek der kerk van Tienhoven roept de kerk van Wilals de kerken in de classis Breukelen op tot een buitengewone vergadering op 21 Sept. a.s., des voormiddags te vijf uur, ten einde den heer Buusard, beroepen Pred. naar de kerk van Tienhoven, peremptoir te examineren. De hoofdteksten voor de exegese op het a.s. examen te behandelen zijn O. T. Jeremia 30 en Habakuk 3, en voor het N. T. Ephesus 2 en Jacobus 3.

De raad der roepende kerk van Wilnis: p. o. W. A. WILLEMSZ, h. t. practis. J. T. VBS, h. t. scriba. Wilnis, 1 Sept. 1909.

21e Centrale Diaconale Conferentie.

D.V. te houden te Gouda, op Woensdag 15 Sept. 1909, in de Noorderkerk op de Turfmarkt, aanvang 's morgens 10 uur.

Aan de agenda is het volgende ontleend: 1. Mededeeling van het comité inzake het verzoek om vermindering tarief voor de verpleegden van diaconieën in de gestichten der Vereeniging voor Chr. verzorging van krankzinnigen. 2. Rapport van de commissie inzake een jaarboekje voor diaconieën. 3. Welke is de roeping der diaconie met betrekking tot de werkeloosheid: a. ten opzichte van de slachtoffers; b. ten opzichte van de middelen ter harer bestrijding. (Voor de vorige conferentie ingezonden door de diaconie te 's-Gravenhage). In te leiden door Mr. R. van Maare.

8. Hebben gecensureerde leden ook recht op ondersteuning?

Diaconie der Geref. Kerk te Winschoten. 9. Bestaan er principieel bezwaren om voor de verpleging onzer armen in een ziekenhuis gebruik te maken van de hulp der O. erheid, en zoo ja, gelden die bezwaren dan niet ten opzichte van de verpleging der behoeftige krankzinnigen in gestichten voor zoodanige lijdens?

Diaconie der Geref. Kerk te Assen. 10. De diaconieën en de Vereeniging voor Armenzorg en Weldadigheid. In te leiden door Mr. A. J. L. van Beek Calkoen.

11. De conferentie sprekende de wenschelijkheid uit van het al of niet zich aansluiten van de diaconieën bij de Vereeniging voor Armenzorg en Weldadigheid.

Diaconie der Geref. Kerk te 's-Gravenhage. 12. Mag een diaconie toestaan, dat een arme, die van de diaconie ondersteuning geniet, ook hulp ontvangt (in den vorm van versterkende middelen) van een Afdeling van het Groene Kruis?

Diaconie der Geref. Kerk te Hoogeveen. 13. De verzorging van kinderen, wier ouders uit de ouderlijke macht ontziet zijn. In te leiden door Dr. R. J. W. Rudolph.

14. A. Acht de Centrale Diaconale Conferentie het gewenscht, dat diaconieën, in eenzelfde classis, ten opzichte van de opvoeding en verzorging van verwaarloosde kinderen, samenwerken?

2. Wordt bovenstaande vraag bevestigend beantwoord, kan er dan, uitgaande van een groep diaconieën, een lichaam daartoe worden in het leven geroepen, zonder te handelen in strijd met ons Gereformeerd Kerkrecht?

3. Kwam iets dergelijks tot stand, welke naam zou daarvoor het meest aan te bevelen zijn?

Diaconie der Geref. Kerk te Middelburg (C). 15. Is de diaconie der Geref. Kerk, die aan een kranke zuster der gemeente, echigenoote van een doopdij der Herv. Kerk, onderstand verleent, verplicht daarvan aangifte te doen, wanneer de man voorkomt op de kieserslijst?

Diaconie der Geref. Kerk te Winis. 16. Zou het niet wenschelijk zijn, dat door het comité der Centr. Diacon. Conf. middelen worden beraamd, die kunnen leiden tot mogelijke oprichting van een Chr. Herstelingsoord aan één der plaatsen van ons Noordze strand, opdat patiënten, die volgens medisch advies met zeeucht en baden zeer zouden gebaat worden, daarvan gebruik kunnen maken, en dat vooral vanwege onze diaconieën voor onse armen, tegen zeer billijk tarief, plaatsing kan worden verkregen?

Diaconie der Geref. Kerk te N. Scharwoude. 17. a. Wat hebben de diaconieën der Geref. Kerken bijgedragen aan het tot stand komen der stichting „Sonnevanck“?

b. Wat doen de diaconieën tot het instandhouden dier stichting?

2. Genieten contribueerende diaconieën voorrechten bij plaatsing van hunne arme patiënten?

3. Is er meer dan een zedelijke hand tussen onze diaconieën en de stichting „Sonnevanck“? Nagelkomen punt van de

Diaconie der Geref. Kerk te Haamstede. 18. Wanneer tot een diaconie het verzoek komt, financieel steun te verleenen (geheel of gedeeltelijk) voor de plaatsing in een stichting van een gevallen meisje, moet dan deze diaconie de familie of bloedverwanten daarin behulpzaam zijn, of mag zij op zulk een aanvaage, als liggende buiten het terrein van armenzorg, niet ingaan?

Nagelkomen punt van de Diaconie der Geref. Kerk te Leiden. De predikanten T. Sap en Job. S. Langen te Gouda hebben zich bereid verklaard de conferentie van advies te dienen, terwijl ook de Redacteur van het Diaconaal Correspondentieblad, Dr. J. C. de Moor, en zijn medewerker Mr. R. van Maare in ons midden hopen te zijn.

Aan de Dienaren des Woords wordt vriendelijk verzocht, in het openbaar gebied der Gemeente op Zondag 12 September den zegen des Heeren over de conferentie te vragen.

Kort verslag van de vergadering der classis Gorinchem op 4 Aug. 1909.

1. De vergadering wordt op gewone wijze geopend.

2. Het moderamen wordt aldus vastgesteld: De van Diemen, praeses; De. Milo, scriba; De. Bouwman, assessor.

3. Alle kerken zijn wettig vertegenwoordigd, terwijl na toelichting twee afgevaardigde diaconen keurstem ontvangen.

4. De notulen worden, behoudens een wijziging, goedgekeurd.

5. Den scriba wordt opgedragen, aan de classis B. te schrijven, in verband met het vroeger aan deze classis gedane verzoek.

6. Met leedwezen wordt een bericht uit de classis Bolsward ontvangen.

7. De zaak van de kerken in Duitschland wordt den kerken aangebevolen.

8. Bij de rondvraag naar art. 41 K. O. moet een kerk herinnerd worden aan de noodzakelijkheid, om toch geregeld kerkraadsvergaderingen te houden.

9. Er wordt rapport uitgebracht over de laatste Part. Synode van Zuid-Holland (Z. ged.), en van de handelingen der deputaten naar art. 19 H. O. inzake het aannemen van een tweede alumnus.

10. Als secundus-deputaat voor art. 19 H. O. benoemt de classis De. C. Lindeboom.

11. De G. Verry wordt gelukgewenscht met het op hem uitgebrachte beroep, waarbij de hoop wordt uitgesproken, dat hij nog blijven mag in de classis Gorinchem.

12. Alle stukken inzake het beroep van De. Steinhart naar Lelmon worden in orde bevon den, en het beroep alsoo geprobeerde.

13. De vacaturebeurten worden aldus geregeld: Asperen: De. Rayenga, Lindeboom en Bouwman; Langerak: De. v. Diemen; Noordeloos: De. v. d. Vries en Milo; Hardinxveld: De. Kapteyn en Verrij.

14. Voor Noordeloos zal wederom steun worden aangevraagd bij de classis Dordrecht.

15. Aan De. Milo wordt opgedragen, een wijziging der classicale „Regeling“ te ontwerpen en voor de e. k. classis ter kennis der kerken te brengen.

16. Eenparig besluit de classis, voortaan te vergaderen in de consistorie der nieuwgebouwde kerk te Gorinchem.

17. De assessor gaat voor in dankgebed. Op laat der classis voornemd: W. L. Milo, h. t. scriba.

Korte notulen van de classicale vergadering der Geref. Kerken binnen de classis Zwolle, op Donderdag 5 Aug. 1909.

1. In het moderamen nemen sittings De. Tonkens, voorzitter, De. Krijger, scriba.

2. De voorzitter laat zingen Ps. 119 : 3, leest voor Efez 2 : 11—22 en opent de vergadering met gebed.

3. Welkom geheeten wordt De. Wielenga, die voor het eerst als Dienaar des Woords der kerk van Zwolle aanwezig is.

4. De credentiairbrieven worden onderzocht; alle kerken zijn wettig vertegenwoordigd.

5. De notulen worden na lezing vastgesteld.

6. Peremptoir examen van den heer P. de Putter, beroepen Pred. te Ambt-Vollenhove A. Na afloop daarvan wordt de examinandus met algemeene stemmen toegelaten tot de Bediening des Woords en der Sacramenten in de Geref. Kerken.

7. De. Elsenaga brengt rapport uit namens deputaten van de j. l. Particuliere Synode. Naar aanleiding daarvan wordt door De. Ploos van Amstel bij de kerken aangevraagd, om meer geregeld de collectie te houden voor de provinciale kas ex bonis publicis, zoodat de classis inderijf besluiten heeft.

8. Praeparatoir examen van de heeren S. W. Bos, cand. aan de Theol. school, en C. J. Wielenga, cand. aan de Vrije Universiteit. Zij worden met algemeene stemmen beroepbaar verklaard in de Geref. Kerken.

9. Aan de kerk van Kampen wordt gunstig geadviseerd, om die 22 trap van censuur toe te passen op een broeder en op een zuster der gemeente.

10. De kerk van Oldemarkt ontvangt advies inzake een tuchtwesie.

11. In een tuchtaak te Langeslag wordt besluiten, dat de kerkraad van Zwolle een paar broeders zal deputeren.

12. Naar aanleiding van een schrijven van een broeder uit Oldemarkt wordt besluiten, dat deze bij de aanstaande kerkvisitatie zijn zaak zal kunnen bepleiten.

13. Rondvraag.

14. Als roepende kerk voor de volgende vergadering wordt aangewezen de kerk van Kampen. Voorzitter zal dan zijn De. te Velde.

15. Na dankzegging door De. Ploos van Amstel, wordt de vergadering gesloten.

Namens de classis: Lod. P. Krijger, h. t. scriba.

Buitenland

Hall Caine over toestanden in Egypte en Soedan.

De bekende schrijver Hall Caine heeft drie jaren in het Oosten doorgebracht. Een vrucht van dit verblijf is zijn jongste werk „De Witte Profeten“. Daar de werken van Hall Caine veel in Nederland gelezen worden, zoo komt het ons niet ondienstig voor, om een kort overzicht te geven van een artikel dat de schrijver liet drukken in The British Weekly, waaruit blijkt en welk een uitgebreide kennis hij van Oostersche toestanden heeft en welk standpunt hij inneemt. Tot onzen spijt moeten wij daarbij constateren, dat zijn standpunt het onze niet is.

Twee jaar geleden woonde Hall Caine een „garden-party“ bij te Karthoem, de stad waarin generaal Gordon viel. Hij voegde zich bij een groep jongelingen die onder het tennis spel spraken over het Madhisme, iemand merkte daarbij op, dat het Madhisme niet dood was; een dag te voren had hij een jongen Soedanees zien knielen om te bidden voor de verwoeste muren die de grafombe van den Madhi omringden; welke grafombe door Lord Kitchener met den grond gelijk gemaakt werd, terwijl hij de stoffelijke overblijfselen van den heiligen man in de Nijl liet werpen.

„Spreek zij over heilige menschen?“ zeide een gouverneur van een ver verwijderde provincie. „Ik heb er drie van in mijn district en zij geven mij heel wat te doen. Zulke belachelijke lieden!“ Daarop verhaalde de gouverneur onder het gelach der omstanders, dat een dier heilige menschen beweerde, dat hij zijn volgelingen voor bloedverlies kon bewaren, al werden zij door de doodelijke wapenen getroffen.

„Dat is goed“, had de gouverneur gezegd. „Maar dan moet zij ook in staat zijn om u zelve te helpen“, en daarop riep ik dat men mijn sabel zou brengen. Maar, weg was hij. Binnen 212 seconden was mijn heilige man weggestoven als buskruit; men kon de kolven van zijn voeten niet zien van wege de stof! Veeg ze allen weg; dat is de eenige weg!“

Zonder het te weten had de jonge Engelschman op duidelijke manier uitgedrukt, welken weg de Britische regering buiten haar land volgt